

การเก็บตัวอย่างดินเพื่อประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน

การเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้องนั้น ดินตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ถูกต้องของดินในพื้นที่นั้น โดยพื้นที่เก็บดินแต่ละตัวอย่าง ควรมีพื้นที่ไม่เกิน ๕๐ ไร่ และดินมีลักษณะเหมือนกัน ถ้าพื้นที่ใหญ่มาก หรือดินไม่สม่ำเสมอ มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ปลูกพืชต่างกัน ใช้ปุ๋ยต่างกัน มีสีต่างกัน ฯลฯ จะต้องแบ่งพื้นที่ออกเป็นแปลงย่อยและแยกเก็บตัวอย่างดิน เวลาที่เก็บดิน จะเก็บเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้าปลูกพืชตามฤดูกาล แนะนำให้เก็บก่อนปลูกพืช ๑-๒ เดือน และควรเก็บตัวอย่างมาวิเคราะห์ ๒-๓ ปีต่อครั้ง ถ้าต้องการคำแนะนำ ควรกรอกข้อมูลต่างๆ ในแบบลงทะเบียนวิเคราะห์ ให้มากที่สุด อุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างดิน เช่น จอบ เสียม หรือพลั่ว ถุงพลาสติก หรือกระป๋องพลาสติก ผ้าพลาสติก ขนาดประมาณ ๑x๑ เมตร อุปกรณ์ทุกอย่าง ต้องสะอาด

วิธีการเก็บตัวอย่าง

๑ แบ่งพื้นที่ (กรณีพื้นที่ใหญ่ หรือดินมีความแตกต่างกัน) เมื่อแบ่งแล้วให้หมายเลขแต่ละแปลง หรือทำแผนที่แสดงการแบ่งแปลงเพื่อกันสับสน

๒ เก็บตัวอย่างดิน

๑) กรณีที่เป็นพื้นที่ไร่นา หรือพื้นที่ยังไม่มีมีการ ปลูกพืช ให้เดินสุ่มเก็บตัวอย่างดินให้ทั่วแปลงในแต่ละแปลง แปลงละประมาณ ๑๕ จุด

๒) กรณีที่เป็นสวนไม้ผล ให้เก็บดินภายในทรงพุ่มต้นละจุด ประมาณ ๑๕ ต้น ในแต่ละแปลง

การเก็บดินแต่ละจุดให้ใช้พลั่วขุดดินเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดประมาณ ๑๕ ซม. หลังจากนั้นเก็บดินโดยใช้พลั่วแซะดินข้างหลุม (ด้านเรียบ) ให้ได้ดินเป็นแผ่นหนาประมาณ ๒-๓ ซม. จนถึงก้นหลุม ดินที่ได้เก็บรวบรวมใส่ถุง หรือถังพลาสติก

๓ คลุกเคล้าดินแต่ละแปลงที่เก็บมาให้เข้ากันแล้วเทลงบนผ้าพลาสติก ทำการคลุกเคล้าอีกครั้งโดยยกมุมผ้าพลาสติกทีละ ๒ มุม ที่อยู่ตรงข้ามกัน ทำสลับมุมกัน ๓-๔ ครั้ง หลังจากนั้นกองดินให้เป็นรูปฟาสี แล้วใช้มือตบยอดกองให้แบนราบ หลังจากนั้นใช้นิ้วมือขีดเป็นกากบาท (+) บนยอดกอง ซึ่งจะทำให้ดินถูกแบ่งแยกเป็น ๔ ส่วน เก็บตัวอย่างจากกองดินนี้เพียง ๑ ส่วน ให้ได้ดินหนักประมาณครึ่งกิโลกรัม หรือถ้าดินมีหินกรวดปนมาก อาจเก็บมา ๑-๒ กิโลกรัม ใส่ดินลงในถุงพลาสติกที่เตรียมไว้เพื่อส่งวิเคราะห์

๔ เขียนป้ายเบอร์แปลง พร้อมรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับตัวอย่างดิน ผูกติดไว้กับถุงตัวอย่างดิน ป้ายนี้เกษตรกรควรทำไว้อีกชุดหนึ่งเพื่อเก็บไว้กันสับสน

โดย นายประเสริฐ อินเกตุสมบูรณ์
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่